

Vláda „vyššího“ (co „má být“)

Křesťanské myšlení v rozsáhlé míře navázalo na starší, ba archaické představy o tom, že na počátku byly věci takové, jaké „měly být“, tj. byly v pořádku, a teprve později došlo k nejrůznějším druhům narušení tohoto původního „pořádku“. V křesťanských tradicích se tyto představy upevnily zejména pod vlivem apoštola Pavla z Tarsu, který měl dvojí vzdělání a výchování, totiž jednak jako syn z farizejské rodiny (sám připomíná, že je ze školy Gamalielovy), jedna jako syn z rodiny římského občana (ovládal řečtinu a byl tak helenizovaným Židem). Pavel převzal řeckou myšlenku „dokonalosti“ a uplatnil ji zásadně na všechno stvoření; původ veškeré porušenosti připsal – to už ovšem nebyl hellenismus – lidské hříšnosti. Musíme ovšem připustit, že i v tom do jisté míry navazoval na starozákonní tradice, ovšem spíše na pozdější, které už byly ovlivněny řeckými (i jinými) představami, že dokonalost je na počátku, ale pak že se to všechno rapidně horší, zejména když je vyloučena sama dokonalost vesmíru, kosmu. Aristotelés např. má za to, že nejbližší Pravdě je svět hvězd. Obdiv pro dokonalost nebes sdílí také mnohá místa ze SZ, zejména např. v žalmech, ale i jinde. Nicméně i když „nebesa vypravují slávu Hospodinovu“, vždycky platí, že je Pánem (Králem) nade vším, že vládne všemu světu, a to nejen zemi, ale i nebesům (ani nebesa nejsou čistá před očima jeho; Job 15, 15). A pokud jde biblickou „kosmogonii“ (ovšem relativně také pozdní), Bůh tvoří tak, že vítězí na Chaosem postupně, od poměrně jednoduchých základů, aby stvořil vždy něco nového a vyššího. Nicméně ani v těch nejlepších tradicích nenajdeme nic, co by dnešního čtenáře připravovalo na myšlenku, že „nejslavnější“ není vláda Hospodina nad nebesy, nýbrž že sláva Stvořitelova že roste se stvořením stále dokonalejších živých bytostí a že se dokonává resp. že vrcholí ne pouhým stvořením člověka, ale vyvoláním cesty dějinné. Tuto myšlenku zná až nejnovější theologie (dokonce jen někteří theologové jsou si její důležitosti vědomi, a i ti ji vkládají do biblických textů, aby ji z nich pak mohli „vyčíst“). Něco, co nelze z Písma vpravdě „vyčíst“, je právě v tom, že to, co „má být“, se dostává do stále většího napětí s tím, co jest, v jakémsi zvláštním „pokroku“.

(Písek, 050910-1.)